

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
— pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Ali se slovenska zemlja res krči?

Brezkončen moto:

1. Ker »liberalci napadajo kranjski deželni odbor«, se mora ponemčiti 150 slovenskih otrok v Kočevju. Dolgi vasi in Livoldu v nemških, od šulferajna podpiranih šolah.

2. Iz sekovske škofije je graški Schuster pometal zadnje slovenske duhovne v obmejnih krajih. Tudi »Slovenec« je pisal še dosti ogorčeno o tem.

3. »Ako pa tudi slovensčina umerje, živi naša sveta vera rimsko katoliška, kajti v nebesih ne bomo govorili ne po slovensko, ne po nemško, ampak po angeljsko, ako bomo vredni.« — A. M. Slomšek, leta 1860 v sedaj pomnjeni Soboti na Stajerskem.

4. »Ako ni nobene rešitve za koroške Slovence, moramo vsaj gledati, da ostane ta narod veren.« Iz tega pogojnega stavka je pa msg. Podgorci napravili cilj: vera je nad vse, drugega naš nič ne briga ter se tega v politiki tudi drži.

5. »V dvanajstih letih« (in ne šele leta 1900, kakor pravi »Slovenec«) »ne bode okoli Celovca nikakega Slovence več.« (prejšnji škof Kahn).

6. Ker pa se taki izreki strašno radi tajo, je treba opozoriti na Khanov boj proti slovenskim matrikam, kar se je celo ponižnemu »Miru« preveč zdelo.

7. Škof Kahn toraj trditve o zgineh Slovencev v dvajsetih letih ni le postavil, temveč tudi za to deloval z vsemi sredstvi.

8. Na Koroškem se pa vsakega neklerikalca proglasi za nemčurja itd.

Narodno-obrambna razstava, ki jo je priredila »Proseva« v Ljubljani in v Trstu, in izredno ugaja ter se pozneje prenese tudi v druga mesta, je zbudila pri »Slovincu« še ono najčakanost, katere mu je od odobrenja ljubljanskega volilnega reda še ostala. Posvetit je razstavi članke in notice, ki skušajo z početka opravičevati naše nazadovanje na severu, pozneje pa padajo v navadno zabavljanje, ker zmanjka argumentov. To je že stara navada in »Slovenec« je že tolikokrat dokazal, da se je ne otrese.

Da je razstava uspela, pripoznava učeni člankar, ko pravi: »Kar je v tej razstavi res poučno, to nam jasno kaže, da imajo Slovenci veliko pogojev napredka in da bi v tem oziru kmalu lahko dosegli druge narode, ako bi se omejili izseljevanje...« Tudi se je učeni člankar od brambne razstave nekaj naučil in bi bilo le želeli, da se tega nauka drži. Pravi: »Končno nas uči ta razstava, da more narod napredovati le, ako se vsi sloji dvignejo in ne uživajo kulturnih dobrot in političnih pravic le člani kake kaste...« Izpoznanje je prvi korak k poboljšanju in bržčas prireditelj razstave niti od daleč niso mislili, na bodo klerikalci prišli do takega prepričanja ter pripoznali s tem vse svoje napake.

Razstavi je pa poštene »Slovenec« podtaknil, da širi pesimizem in narodni fatalizem. S tem se je seveda izdal in pripoznal, da nima

pojma o razstavljenih predmetih, kar tudi ni nič čudnega.

Kdor je pazno razstavo motril, je prišel ravno do drugega zaključka. Vidimo visoko biološko zdatnost Slovencev, vidimo, da morajo dobiti vsa mesta na našem ozemlju slovensko večino, vidimo ekspanzivno silo slovenstva na jug in na sever. Ravno »Slovenec«, ki hoče naše germaniziranje ob meji omiliti, pripravlja tla pesimizmu, ki mora pri zaznanju faktov priti na dan.

Germanizacija naše severne meje napreduje, skokoma posebno okoli Celovca.

Da to ni čudno, vidimo iz ciljev in praktik raznih Schusterjev, Khanov in Podgorcev, kot nam kaže moto. Čudno pa je, da »Slovenec« tega ne pripozna in se zelo nerodno izgovarja: »Na severu se jezikovna meja sicer res nekoliko krči v sled naseljevanja nemškega življa na slovenski zemlji in pa v sled sistematičnega zapostavljanja slovenskega ljudstva od strani Nemcev in avstrijske vlade, vendar se ti obmejni Slovenci primeroma dobro drže.« — Naseljevanje Nemcev na slovenskem ozemlju je tako minimalno (če izvajamo uradništvo, sploh ne prihaja v poštev), da ni v stanju pomesti niti enega zavednega kraja. Imamo pa Slovenci veliko večjo ekspanzivnost tudi na sever. Ne mislimo samo na gornje Stajersko, ampak na obmejno nemška glavarstva, kjer je veliko več slovenskih kot nemških priseljencev. Zato je vse »Slovenčevu« opravičevanje nemuma čenčarija.

Nazadnje pa, ko tudi tega zmanjka, gre člankar nekoliko v sebe in pravi, da material obrambne razstave, ki so ga nabrali študentje nikakor ni zanesljiv. Spominjal se je najbrž na svojo inteligenco, ki v klerikalni reviji šele takrat (seveda pod svojim imenom) »napiše« kako stvar, ko jo iz rajhovskih katoliških časnikov s škarjami izreže ali pa direktno iz knjig kakšnega »Le Bona« prepíše.

Da je potrebno povdarjati nevarnost, v kateri se nahajamo, pripoznava »Slovenec« sam, ko pravi: »Če se nekaj (sic!) našega ljudstva res izgubi v tujih narodih, so krive tega razmere, v katerih živimo.« Vedno se ponavlja velika beseda, da je ves slovenski narod v taboru S. L. S., zato pa naj S. L. S. člankarja tudi za ušesa prime, ker ji vrže v obraz, da naj se »prežene zaspasnost in mlačnost iz slovenskih vrst in zbud krepak odpor proti narodni odvečenosti.« Kajti to je očitanje, ker je klerikalna politika sama privedla ljudstvo do zaspasnosti, mlačnosti in narodne odvečenosti, kar pa je tudi njen namen in končen cilj.

F. M.

POLITIŠKA KRONIKA.

† Baron Marschall.

V ponedeljek dopoldne je, kakor smo že včeraj poročali, umrl na letovišču Badenweiler na Badenskem nenadne smrti nemški veleposlanik v Londonu, baron Marschall pl. Biberstein. Z njim je zgubila Nemčija svojega najboljšega diplomata, ki je šele pred kratkim dobil zelo važno nalogo, namreč da ublaži napete razmere med Nemčijo in Anglijo. V Marschallu so stali Nemci velike nade, kajti naravnost življenj, vprašanje Nemčije je, da stoji z Anglijo v prijateljskih razmerah. Zgodnja leta so vladale med obema državama tako zelo napete razmere, da je bila vojna že skoro neizogibna. Nemci dobro čutijo moč svojega prek-

morskega sosedu, dobro pa znajo tudi ceniti prijateljske vezi z njo in zato so poslali v London svojega najizkušenejšega diplomata, da potolaži jezo prekmorskega sosedu in ga uveri o miroljubnosti Nemčije. Baron Marschall je napravil naravnost imenitno karijero. Avanziral je iz navadnega sodnika, oziroma državn, pravdnika najprej do badenskega poslanika, l. 1890. po Bismarkovem padcu pa je prišel v kabinet, kjer je dolgo let fungiral kot zunanji minister, dokler ni končno odšel za poslanika v Carigrad. Tu je z raznimi intrigami in s svojo spretnostjo znal spodriti vpliv Rusije in Anglije proti Porti in pripraviti Nemčijo do veljave. Po padcu mladoturške režima je bila njegova era v Carigradu dokončana in zato se je še v pravem času umaknil v London na mesto, od katerega so pričakovali Nemci velikega dobčka. In te nade so sedaj z enim udarcem popolnoma uničene.

Avstrijska poslanska zbornica.

V poslanskih krogih prevladuje mnenje, da bo avstrijska zbornica sklicana k prvi jesenski seji šele 21. oktobra. Sejo klubovih načelnikov je zbornični predsednik Sylvester sklical za 7. oktobra ob dveh popoldne. Dne 4. oktobra pa ima svojo prvo sejo poslovni odsek. Splošno se pričakuje, da bodo radi znanega Hohenburgerjevega fermana vpriporili Čehi energično akcijo proti justičnemu ministru.

Nove češke šole v nemškem delu Češke.

Upravno sodišče na Dunaju se je v tork pečalo s pritožbami dveh nemških občin v nemškem delu Češke proti zgradbi čeških šol. Občini Triebischtitz in Georgenthal sta namreč dobili od naučnega ministrstva ukaz, da morata ustanoviti petrazredno češko ljudsko šolo. Občini sta se proti temu ukazu pritožili na upravno sodišče, ki je pa v tork njih pritožbo zavrnilo in odločilo, da se imata češki šoli takoj sezidati.

Ruska propaganda v Galiciji.

V mestu Lisko v Galiciji so oblasti strogo prepovedale vsako rusko propagando, zlasti pa nošo ruskih trobojnih znakov. Slične odredbe bodo najbrže v kratkem razglašene tudi po drugih galicijskih mestih. Boj med moskalofili in Ukrajinci se je torej končal s popolno zmago Ukrajincev. Kakor znano, se avstrijski Rusini z ozirom na politiko in nacionalizem dele v dve skupini, v takozvane rusofile (moskalofile) in v Ukrajince. Moskalofili se smatrajo za Ruse in streme za tem, da se tako politični kakor kulturno združijo z ruskim narodom in rusko državo; njih vzor je slavni pisatelj Gogolj, ki je kljub temu, da je bil rodom Rusin, pisal rusko, reprezentant pa znanj Vergun, ki je kljub temu, da je Rusin, največji propagator pravoslavne rusizma. Druga grupa so Ukrajinci. Ti se smatrajo kot poseben narod, različen od poljskega in ruskega, s svojo kulturo in literaturo. Razven emancipacije od Rusov in Poljakov imajo Ukrajinci še svoj politični ideal: Svobodno državo Ukrajino, ki bi vsebovala jugozapadno Rusijo, Vzhodno Galicijo in Bukovino. Pristaši se imenujejo Ukrajinci, v najnovejšem času so začeli to ime vporabljati tudi za svoje narodno ime. Toda Ukrajinci kljub svojemu socialnemu radikalizmu in narodnemu idealizmu niso utopisti. Pripravljani so spraviti se z Avstrijo, ako jim ta pomore do narodnega, kulturnega in gospodarskega razvoja. Zato tudi niso taki sovražniki Avstrije kakor moskalofili, katere avstrijska vlada silno prežanja, dočim Ukrajince podpira

posebno radi tega ker obetajo, da vprižore v Rusiji revolucijo na korist Avstrije.

Polkovnik Protogerov o položaju na Balkanu.

Voditelj izvrševalnega macedonskega odbora, polkovnik Protogerov, se je napram sofijskemu dopisniku ruskega lista »Novoje Vremja« izrazil skrajno nepovoljno o položaju na Balkanu. Naglašal je, da sedanji mir na Bolgarskem nikakor ne pomeni konec krize. Macedonci neprestano agitirajo za vojno. Protogerov je odločno proti Berchtoldovemu predlogu, ki skuša Macedonci ovirati na njih akciji. Kar se tiče kabineta Gešov je povdarjal, da izvajajo nanj depresijo ali kralj Ferdinand ali pa vevlasti. Zato bodo Macedonci pričeli energično akcijo proti kabinetu Gešov in ga prisilili, da se podvrže želji naroda po vojni. Protogerov je trdno prepričan, da se Rumunska in Avstrija v slučaju bolgarsko-turške vojne ne bosta vmešavali v vojno, Rusija pa bo odločno stopila na stran Bolgarske. Macedonci hočejo izvajati boj s Turčijo do konca. Izgubiti nimamo ničesar, ker tudi ničesar nimamo. Avtonomija je njihov ideal.

DOPISI.

Iz Prečine pri Novem mestu. Naš gospod Tone ima veliko sence okrog sebe, ali eno mu pa moramo priznati, bolj odkritosrčen je, kakor so drugi njegovi somišljeniki. Glede nameravane ustanovitve mlekarne je kar odkrito povedal, kako in kaj misli. V novi cerkvi ima lepo prižnico. Ker se za blagor duše ne da veliko več novega povedati in tudi najlepši nauki ne zaležejo nič pri tako trdovratnih grešnikih kakor smo Prečinci, bo namesto krščanskega nauka raje pridigoval o mlekarstvu. Pritisnil bo na meko srce naših boljših polovic in mleka bo kakor vode v mlekarini. Može, ki imajo kaj pod palcem, pa bo že še posebej poučil, kako se lahko iznebijo denarja v korist nove zadrage. Kako bo takrat, ko bo nad to mlekarno brez mleka prišel neizogiben polom, za ta slučaj se bo dalo že še kaj narediti. Vsaj imajo pri deželni odboru še dovolj denarja za proč vreči. Seveda bi moral gospod Tone tudi resnico povedati, da v takem slučaju deželni odbor ne pozna takih zadržkov, takrat se pravi: kmet, zadržuj plačal! Prav pa ima Tone, če pravi da bo deželni odbor za ustanovitev mlekarne le tedaj dal podporo če si zdaj izvolimo klerikalni odbor, može, kakor jih gospod Tone predlaga. Pomislite — je dejal gospod Tone enkrat te dni možem, ko jim je razlagal nujno potrebo mlekarne v Prečini — premislite može, če sedaj izvolite liberalce v odbor in bi nam županoval kak liberal, pa nam deželni odbor niti fیکا ne da za mlekarno. Saj liberalci poleg naših nimajo nobene moči pri deželni odboru. Takega liberalnega župana če pride kaj prositi, kar kratkoma vržejo vun. Naših mož kdo pa dobi vse, kar hoče. — Če bi že iz drugih razlogov ne volili svojih samostojnih kandidatov, že radi tega jih moramo zdaj voliti vsi, da deželni odbor ja ne bo dal ne enega vinarja za mlekarno, ki jo je v naši fari toliko potreba, kakor lanskega snega

Da ne bo zamere. V zadnjem dopisu iz Novega mesta glede čitalniške veselice v nadomestilo »cvetličnega dneva« je tiskarski škrat malo ponagajal. Iz imena g. Arzelin (kot »sluga brezštevilih družtev«) je napravil napačno Strzelin. V stavku o narodnih damah je napravil iz gošnice Preaton (Tuckova), napačno Beaton. Iz-

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»Kaj torej hočete?« je vprašal Franc I.

»Umre naj!« je odgovoril Lojola.

»Gospod, vi mislite, da ste na Španjolskem! Pri nas ne morimo kar tako.«

»Ni treba moriti, sir; jaz zahtevam samo sodbo in nje izvršitev!«

»Da se vrši sodba, je treba predvsem zločina!«

»Zločin je očit, sir. Prišel sem, da vam ga ovadim! Obtožujem tiskarja Stefana Doleta, da je tiskal po naročilu sleparja Kalvina pregrešno knjigo. Jaz, vitez Marije Device, trdim, da se predznost zlih duhov v tem zavrženem delu niti ne plaši tajiti skrivnost Brezmadežnega Spočetja.«

»Pri Bogorodici!... Ako je to resnica!...« Naj ukaže vaše Veličanstvo v par dneh preiskavo pri tem človeku, pa bodo našli knjigo, ki sem jo imenoval!«

»Dobro, gospod, zgodilo se bo... Idite in povejte v Rimu, da je kralj francoski še vedno ves ponosen na svoj naslov prvorojenega sinu svete Cerkve...«

Lojola se je naklonil do tal.

In z veličastnimi koraki je odšel iz kraljevega kabineta.

In kdor bi bil mogel doledati dno duše kralja Franca I., bi se bil vprašal, kaj jo vznemirja bolj: radost nad bližnjim maščevanjem za visokomerno neubogljivost Stefana Doleta — ali mrklo ponižanje, ki mu ga je bil prizadejal Lo-

jola s svojo sijajno zmago nad to njegovo kraljevsko avtoriteto, ki je bil tolikanj ljubosumen nanjo...

XII.

Kraljeva hči!

Komornice so klečale kroginkrog Žilete ter naravnale gube njene obleke od belega hrokata.

Nališpane in pripravljene za veliko slavo, so čakale stoje tri častne dame vojvodinje Fontebloske, ki je imela v Luvru že priimek »lepa vojvodinja«.

Zakaj kralj je bil tu.

Oblečen v sijajno obleko, ki vidimo njene podrobnosti na Ticianovi sliki, z zlato verižico okrog vratu, je čakal tudi Franc I., kdaj bo Žileta pripravljena...

Gledal jo je s svojimi kalnimi očmi, v katerih je vstajal čuden plamen, in neopredeljen smehljaj je blodil na njegovih prezirnih, poltnih ustnicah...

»Dajte tiste čipke malo višje,« je ukazal...

»Tako... Dobro... Biserna ovratnica visi pre nizko... Dobro... zdaj je vse v redu...«

Žileta je bila pripravljena.

Kralj je mahnil z roko; komornice in častne dame so se umeknile.

»Sir!« je zajekljala deklica, videča se samo s Francem I.

»Dete moje,« je rekel kralj, ne da bi se genil s svojega mesta, »ali se me bojite še vedno? Ali ni moje vedenje dovolj spoštljivo... in, da rabim to besedo... dovolj očetovsko? Ali res ne morete pozabiti tiste blazne noči, ko sem... Ah, saj takrat še nisem vedel, kdo ste!«

»Sir, vaša dobrota mi sega v srce,« je dejala Žileta s trdno preprostostjo. »Toda pomirjene se ne bom čutila, preden me ne pu-

stite nazaj k mojemu očetu... Oh, moja uboga sobica... vrtiček moj... moja hišica... moj naslanjač ob kamnu... in moj oče... moj dobri oče... ki me je ljubil s toliko nežnostjo srca! Oh, sir, če bi ga poznali!«

»Žileta!« je vzklil kralj razburjeno, »vidim, da ni drugače — moram vam razodeti nekaj, česar še niste vedeli doslej... Vaš oče... vaš pravi oče je najden!«

Žileta je sprejela to razodetje brez razburjenja, ki ga je kralj pričakoval, in brez vznemirjenih gest.

Odgovorila je s tisto enostavnostjo, ob kateri so se razbijale vse kraljeve pretnje in prošnje, odkar je bila zaprta v Luvru:

»Sir, ako se je našel moj pravi oče, je najboljši zanj, da me ne vidi... Kajti v mojem srcu se ne bi našla niti iskrica ljubezni za človeka, ki...«

»Molčite, Žileta!« jo je prekinil Franc. »Ne govorite nepopravljivih besed, ki bi mogle raniti srce vašega očeta... Kajti vaš oče stoji pred vami, Žileta!«

»Vi, sir!«

V tem vzkliku je bilo silno začudenje, združeno z grozo in gnusom, in ta čustva, ki jih ni blazila nikaka nežna ganjenost, so bila tako očitna, da je kralj zaključil z nekakšno malodušnostjo:

»Jaz, Žileta, Torej ne čutite nič veselja, da vidite svojega očeta?«

»Sir,« je odgovorila Žileta z drhtečim glasom, »oprostite mi! Vajena sem svobodnega mišljenja, in nemogoče mi je hliniti ljubezen, ki je daleč od mojega srca...«

»Kruži ste, Žileta! Ah! Povem vam, da sem vaš oče in vaše roke se ne iztegnejo proti meni!«

Žileta se je umeknila par korakov nazaj.

»In noben vzklil radosti se ne dvigne iz vaših prsi!« je nadaljeval kralj.

»Trdovratno je zmajala z glavo.

»Sir! Vrnite mi mojega očeta!« je dejala.

»Vašega očeta, nesrečni otrok!«

Kralj je stisnil pesti. Zadel je bil ob trdno voljo, kakršne se ne bi bil nadejal nikoli v tej nežni deklici. In brezmejno se je čutil mrzli nebržnosti, s katero je pozdravila njegovo razodetje.

In ušla mu je beseda:

»Pa tudi brez ljubezni bi moral vsaj ponos, da ste kraljeva hči...«

»Ponos! Ah, sir... ponos, da je moja mati brez dvoma nesrečnica, ki jo je strla nekoč vaša kraljevska kaprica! Ponos, da sem otrok slučaj... kraljevska hči... hči vagabunda... ali hči meščana — to je naposled vseeno! Po-

nos zavesti, da moj oče ne more priznati svojega očetovstva pred vsem svetom, marveč je primoran, skrivati naravni naslov svoje hčere pod naslovom knežnje! Sir, ubogo dekle sem — nič drugega! Hudo mi je v vašem Luvru! Pustite me, da grem...«

Te besede, ki so razodevale kralju skrite dekličine misli, so mu dokazovale, da je morala razmišljati dolgo časa o svoji usodi — usodi izgubljenega otroka, ki jo je vzel usmiljen človek iz milosti pod svojo streho.

Bile so izraz dolgo premagovane bolečine. In to neprizakovan vedenje dekličino je bilo tako daleč od vsega kar si je bil predstavljal, da je stal zdaj ves poražen; ime očeta, s katerim je hotel streti Žiletinu hladnost, je potrl njega samega.

»Torej,« je zamrmral, stopivši bliže, »tako pozdravljate skrivnost, ki sem vam jo razodel!«

(Dalje.)

pustil pa je visokošolca g. Bučarja, ki je kot dirigent pri petju javno pokazal, da se nahaja na najboljši poti postati mojster ne samo v petju in glasbi, temveč tudi v vodstvu petja, oziroma pevskega zbora. Člani orkestra — domače najboljše moči v glasbi — pa se namenoma niso imenovali iz razlogov, ki jih le v interesu sodelujočih raje ne omenjamo. (Glej listnico uredništva. Op. stavca.)

DNEVNI PREGLED.

Klaverni izgovor je našel Slovenec za protinardno politiko slovenske klerikalne stranke. »Slovenec« namreč piše: »Slovenska meja in S. L. S. Liberalci hočejo na vsak način dokazati, da mora S. L. S. izginiti s površja, to pa zato, da se ne bo več slovenska meja — krčila. Tako prisiljenega človeka, da bo to verjel, bo težko najti in S. L. S. itak ne misli tega veselja slovenskim liberalcem napraviti. Liberalcem rečemo samo tole: na Ogrskem in Poljskem je bilo na stotisoče Nemcev in jih je še, ki vedno bolj tonejo v tujinstvu, na jim tudi velenemška moč v Avstriji ne more pomagati. Ali naj zato nemški nacionalci izginijo s površja v Avstriji? V kranjskem deželnem zboru imajo liberalci 13 poslancev, pa ne morejo ničesar, v koroškem deželnem zboru pa sedita dva poslanci S. L. S., pa naj kar v 14. dnehi pol dežele izpreobneta. V kranjskem deželnem zboru ne more liberalna stranka niti ene postavke po svojem okusu napraviti; v koroškem pa naj dva poslanci vso postavljajo v za Slovence pravičen zmisli izvedeti! Ali sedaj razumete?« To je zelo čudno dokazovanje. Saj imajo klerikalci v kranjskem deželnem zboru še več poslancev — pa tudi ne morejo nikamor, kljub temu, da imajo absolutno moč in da delajo narodne poslance za brezpravne. Ako bi bila v koroškem deželnem zboru tudi več kot dva poslanci S. L. S., bi nič ne dosegla, ker v narodnem boju zmaga narod — ne pa par poslancev. Ne gre za to, kaj poslanci v deželnem zboru izvedeta — ampak kako zna narod sam braniti svoje pravice. — **Svoje pravice pa zna braniti le narod — ne pa klerikalci.** Vzrok propadanja koroškega slovenskega klerikalne ideje, verska nestrpnost, narodna popustljivost. — To so klerikalci vzgajali v koroškem ljudstvu. Vsak naroden in napreden človek — torej boljši element v narodu — so bili zaradi svojega naprednega mišljenja nazivani za nemurja — s tem se je gojilo odpadništvo. Ljudstvo pa je izgubilo vsak smisel za odpor — zato tudi poslanci nimajo opore. Dokler bodo na Koroškem v političnem oziru sedanje razmere — tudi v narodnem oziru ne bo boljše. To smo povedali v svojih člankih iz Korotana, to kaže tudi obrambna razstava. Več odgovora daje naš današnji uvodnik.

Vsem, ki čutijo narodno. Podle narodne izdajice so pričele zopet ostudno gonjo zoper našo najodličnejšo narodno institucijo C. M. družbo. Letošnji minus pri dohodkih, ki so padli od 164.000 K na 150.000 K je zbudil v klerikalnem taboru velikansko veselje. Klerikalci nam dovolijo, da so s svojo protinardno politiko že neizmerno škodovali slovenskemu narodu, ni jim dovolj, da so s svojo »Slov. Stražo« pokazali popolno nesposobnost in popolno nesmisel za narodno delo, ne, uničiti hočejo sedaj še to, kar vzdržuje peščica naprednjakov. Na naravnost satansko zviti način hoče »Slovenec« dokazati, da je C. M. družba izgubljena in tako ohladiti med naprednjaki navdušenje za C. M. družbo. Letošnji minus na dohodkih naj ne vstraši nobenega zavednega narodnjaka, pač pa naj ga še vspodbudi, da podvoji svoje delo v korist naših šolskih družb.

»Slovenec« skuša iz dejstva, da so dohodki C. M. družbe l. 1911 padli za 14.000 K dokazati, da so naprednjaki nesposobni za narodno delo, zraven pa še kovati političen kapital. Da je trditve o nesposobnosti naprednjakov za narodno delo ostudno obrekovanje, nam ni treba posebej omenjati. Ze slehernemu Slovencu je danes znano, da peščica naprednjakov žrtvuje vsako leto za narodne namene 40krat več kakor klerikalci. »Slovenec« neprestano povdarja, da se nahaja v klerikalni stranki danes celokupen slovenski narod, le tega noče nikdar povedati, da klerikalna stranka na leto ne nabere niti 10.000 K za svojo »Slov. Stražo«, dočim žrtvujejo naprednjaki,

ki vzdržujejo poleg tega še celo vrsto drugih važnih narodnih institucij, nič manj kot 150.000 K vsako leto za C. M. družbo. Klerikalci naj raje poprej sami pokažejo smisel za narodno delo, potem še le lahko kritizirajo nas. Dokler pa tega ne store, naj puste nas pri miru, da vsaj mi izvršujemo ono delo, katero bi morali klerikalci, ki majo baje ves narod za seboj.

Klerikalci se sedaj ne gre v glavo, zakaj so naprednjaki na znani bolniški skupščini l. 1905 vrgli prejšnji klerikalni odbor Ciril Metodove družbe in pravi, da še sedaj niso dobili točnega odgovora. Če gospodje okoli »Slovenca« res še tega ne vedo, jim povemo še enkrat. Zato ker klerikalci niso čisto nič delali za C. M. družbo. Dohodki so prihajali izključno od naprednjakov, pozneje pa so se kljub temu, da so klerikalci proglasili popoln bojkot C. M. družbi še potrojili. Saj je vendar »Slov. Straža« najboljši zrcalo klerikalne narodne požrtvovalnosti. Še tiste stotake, katere žrtvujejo oni klerikalci, ki imajo vsaj količkan narodnega čuta v sebi, porabijo klerikalci potem mesto za narodne v izključno strankarske namene. Njih narodna požrtvovalnost pa je dosegla svoj višek v onem trenutku, ko je klerikalna deželnozborna večina ukradla 700.000 kron, katere je zbral slovenski narod za svojo univerzo in izročila kot brezobrestno posojilo falitni klerikalni »Zadružni Zvezi«. In ti ljudje se hočejo delati potem še narodne.

Pristranost — deželni odbor. V aprilu mesecu t. l. je v vseh časopisih zagledala beli dan določba deželnega odbora kranjskega, po kateri določa vsi udeleženci meščanskega tečaja za učitelje od slavnostnega plačnega namestnika za celo leto. Z največjim veseljem je bila pozdravljena ta novica od strani mladih in po nadaljnji izobrazbi hrepenečih učiteljev, ki pa imajo morda edino napako, da niso Slomškariji. Slavnostni deželni odbor pa je seveda že naprej vedel, kako bo izpeljal ta famozni sklep o namestnikih. Za udeležbo se je oglasilo okoli 120 učiteljev in učiteljic, v tečaj se jih sprejme 40; torej je vsaki treji lahko upal, da bo deželni vendar enkrat malenkostne dobrote, da mu ne bode treba skrbeti za namestnika. Seveda kranjski učiteljsko-nemški odbor, deželni odbor pa obrne, tako se je zgodilo tudi v tem slučaju. Oni sklep je namreč veljal samo za Slomškarije, brez ozira na to, ali so sposobni za sprejem v tečaj, ali ne. Na naravnost briljantna poročila okrajnih in deželnih nadzornikov se ni prav nič gledalo in zgodila se je vnebovpijoča krivica, da ne dobe izmed vseh prosilcev najbolj sposobni plačnega namestnika, več takih pa, ki so od strani deželnega šol. sveta že eo ipso črtani, pa dobe namestnika. Bog zna, če je še kaka oblast nad deželnim odborom kranjskim, ki bi ga prišla za ona dolga finančna ušesa in mu jih pošteno navila in pokazala pravo pot.

Kranjsko napredno učiteljsko naj si zapomni, da 1200 kolegov ni vredno, da se mu da od strani deželnega odbora enega plačnega namestnika, 400 Slomškarijev pa toliko, da dobi kar 16 namestnikov. Nepristranost deželnega odbora kranjskega se svet kot zvezda danica in vodi vse njegove skrite in javne želje in hrepenenja, kako pomagati ubogemu ljudstvu s čim največjo zapravljenostjo, kajti prepričani smo, da izmed onih 16 klerikalnih koritarjev ne bode napravilo niti četrtina izpita. Za zgled nam lahko služi učitelj Smrdelj, ki je že trikrat frčal, kakor je dolg in širok. Ne smemo pa tu pozabiti še nekaj. Posle deželnega odbora v tej zadevi niso opravljali niti deželni odborniki, niti deželni uradniki, temveč učitelji Strkelj, Lobe, Samec etc. in ti so pri Jakliču v Dobropoljah črtali vse one, ki niso njihove branje, svojim pristavcem so pa naklonili deželno podporo. Natančnejših informacij za vse te akcije bo morda mogel dati napredni deželni odbornik dr. Triller, ki se je gotovo zelo toplo zavzemal za svoje prijatelje napredne učitelje.

Klerikalci in profesor Sever. Kakor vsa znamenja zadnjih dni kažejo, so se klerikalci vendar začeli »brihtati«. Spočetka so sprejeli vse pod svojo gostoljubno streho, čim večji brezverec je kdo bil, tem rajše so mu postregli. Ali tudi v največji hiši pride čas, ko zmanjka korit in ko je treba tudi koritarjem se izkazati da za stranko kaj več store, kakor samo da volijo z njo. Tekom časa pa so klerikalcem

nekateri uskoki postali tudi iz drugih razlogov nadležni. Taka nadloga je za klerikalce postal dobro znani profesor Sever. Saj je iz naših poročil o Severjevi aferi z črkostavcem Blažem in njegovem sodelovanju pri članku »Pod slobodnim solncem« še dobro v spominu, da ga je Sever kakor rečeno: takrat strašno polomil. On sam seveda je mislil ravno narobe. Domišljeval se je kako veliko uslugo je s svojim ravnanjem v Novem Mestu napravil klerikalnim matadorjem v Ljubljani. V tej svoji domišljiji je mož šel tako daleč, da je prosil za premeščenje v Ljubljano in je v svoji prošnji kot glavni vzrok navedel dolgove — ki jih je napravil v Novem Mestu in ki mu ne puste več živeti v tako idilični dolenski metropoli. Mi smo za to prošnjo in njene čudovite razloge dobro vedeli, pa takrat možu nismo hoteli škodovati. Molčali smo in čakali, kaj ukrenejo klerikalni kolovodci v Ljubljani. Sever je bil tako trdno prepričan o uspehu svoje prošnje, da je v Novem Mestu že odpovedal svoje stanovanje in svoje pohištvo je izročil v neko poslopje, da ga od tam pripeljejo v Ljubljano. Na ta način je ob sklepu šolskega leta napravil v družbi več somišljenih tovarišev tako odhodnico, da jih dva dni ni bilo domov iz Novemu Mestu najbližje Žabje vasi. Zdaj pa pride Žlogarjeva aferi z županom Rozmanom. Da Žlogar ni prišel pred porotnike, je moral izdati uredniško tajnost ter obenem desaurirati profesorja Severja kot pisca obtožnega članka. In še kako ga je postavil na sramotni kamen! V njegovi izjavi smo čitali, da mu je Sever nerazumno poročal, ali po domače rečeno, da ga je nalagal. Klerikalci so bili v zadregi, to vemo. Preje ko bi žrtvovali Žlogarja in vikarja, so raje pustili Severja na cedilu. Sever je moral nazaj v Novo Mesto, tu si iskati drugo stanovanje in živeti z dolgovi vred naprej. Morda bo ta še marsikateri uskokov zadel.

Češki juristi proti Hochenburgerju. Češki listi prinašajo izjavo društva čeških advokatov, ki so obširno odgovorili na Hochenburgerjeve predrzne in protipostavne odredbe. Hochenburgerjev sistem smo tudi pri nas čutili na ta ali oni način — in kdo je nanj odgovoril?

Ob veliki skupščini je prešla Družba sv. Cirila in Metoda pozdrav, ki ga doslovno objavljamo:

Kakor danes solnčni žarki dan sije naj ljubezni srca žar za domovino in deca mila vsi za družbo sv. Metoda in Cirila. Kdor tej družbi nasprotuje naj se Slovenca-kristjana ne imenuje. Le v slogi in ljubavi. Pokažejo se verni Slovenci pravi.

Bog blagoslovi družbo sv. Cirila in Metoda in vse njene podpratelje! Prilagam 5 K, mali dar domu na altar.

Služkinja v Trstu.

Matice Ustredni Školski je poslala družbi sv. Cirila in Metoda sledeči pozdrav: Velečeni gospodje! Obzablujemo, da se nam ni mogoče osebno udeležiti Vaše pomembne XXVII. velike skupščine, na kateri boste ponovno videli nove uspehe narodne obrambe in svojega kulturnega dela. Z Vami vred se veselimo, da se Vam je posrečilo s požrtvovalnim delom in vsled sodelovanja vsega slovenskega naroda ohraniti s šolami v maternem jeziku tisoče slovenskih otrok. Želimo Vam največjih uspehov pri nadaljnjem Vašem delovanju in izražamo svoje odkrito spoštovanje in udanost. — V Pragi, dne 12. kimavca 1912.

Z ročico po glavi. — Požig. (Izpred mariborske porote.) Dne 23. t. m. se je imel zagovarjati pred poroto 31letni delavec Janez Šoba iz Pobreža pri Mariboru, ki je dne 12. avgusta t. l. v prepričanju udaril hlapca Jožeta Frangeša v Pobrežu z ročico po glavi, da je Frangeš v par urah umrl. Šoba je bil obsojen na 5 let težke ječe. — Isti dan je sedel na zatožni klopi 69letni Matevž Bohak iz Verhol pri Slov. Bistrici zaradi požiga. Oktobra 1. 1909 je Bohak prodal svoje posestvo zakonskima Križancem za 2400 K. Izgovoril si je stanovanje in hrano. Pozneje je pa dobil boljše ponudbe, zaradi česar je med njim in Križancem prišlo vedno do preprirov. Iz jeze je v noči 28. jun. t. l. hišo zažgal. Obsojen je bil na tri leta in pol težke ječe.

Ukradel je v Liscu pri Celju dinar Alojz Bevc svojem gospodarju Antonu Kajtni iz zaprtega kovčka 500 K in je izginil.

Vlomilec in ratu, ki je dolgo časa vznemirjal prebivalce krog Laškega trga, so sedaj prišli na sled. Dne 15. t. m. ponoči je prišel k hiši Valentina Beršjeda v Podomu, je odprl z vnetim vrata in prišel v kuhinjo. Gospodinja je v spanju začula šum in je klicala na pomoč, naker je vlomilec le z malim plenom pobegnil. Dne 18. t. m. pa je zopet prišel. Takrat je zaslišal šum gospodarja, je vzel puško in šel ven. V tem je pa skočil vlomilec skozi kuhinjsko okno in zbežal. Beršnjak je za njim ustretil, v mesečini pa je vlomilec tudi spoznal in sicer Janeza Močivnika iz Radeč.

Vasovalec. Kmečki fant Franc Golob v Zabukovju je gojil hudo hubezen do posestnikov hčere Amalije Grabič, ki pa o tem nič ni hotela čuti. Dne 18. t. m. je ponoči prišel vasovat, a je trkal na nepravno okno. Prikal se je namreč deklidin oči in udaril zaljubljenca parkrat s polenom. Iz jeze je Golob nato razbil vsa okna in metal kamenje v hišo. Naznanjen je sodniji.

Surovine. Dne 18. t. m. so trije kmečki fantje, med njimi Franc Voglč, šli iz neke gostilne v Selah pri Dobovi domov; med potjo so srečali kmečkega sina Martina Petelinca, ki si je po poti popeval. Zahtevali so, naj preneha peti. Ker ni hotel, so padli po njem s koli in noži in ga smrtno ranili. Voglč je so takoj drugi dan zaprl, ostala dva še iščejo.

Spoznani roparji. Pred sodnijo v Konjicah so 23. t. m. konfirtili roparje Antona Svetozarja, Alojza Bogoviča in Tomaža Plazibata, ki so jih zgrabili v Reki, z baronom Vajem. Tega so letos spomlad v njegovi vili v Malem Lošnju roparji z revolverji prisilili, da jim je izročil denarnico s 500 K. Baron Vaj je spoznal v Alojzu Bogoviču enega izmed tistih, ostalih dveh ni mogel spoznati.

Par zanimivih vstrec o čebelarstvu razstavi v Celju. Za sklep čebelarstva razstave, o kateri je tudi vaš list poročal, je treba še nekoliko besedi. Kdor si je ogledal z interesom razstavo, mora pritrčiti, da je bila res lepa. Pridelki in orodje sploh vsi predmeti, ki jih je bilo mnogo, so bili skrbno in pregledno razstavljeni, tako da je gledalec dobil takoj jasno sliko o stanju, oziroma napredku našega čebelarstva. Če tudi je bila ta razstava le nekaj poskus, vendar nam je dovolj predočila, koliko narodne dobrobiti leži še skrite, in da čebelarstvo ni samo zabava, temveč zelo plodnosno delo. Narod naš še v obče ne pozna koristi te gospodarske panoge. Čebelarstvo je torej brezdvomno z razstavo težilo na to, da bi narod imel priliko se na svoje oči prepričati o koristi čebelarstva, da bi se začel zanj še bolj zanimati in posnemati razstavljenca in da bi se na tak način povzdignila kolikor moči na visoko stopnjo ta umetna stroka gospodarstva, ki bi bila nov vir dohodkov posebno majhnim gospodarjem. Iz tega stališča nas je torej ta razstava popolnoma zadovoljila. Ali nekaj drugega nam ni ugajalo. Pričakovali smo, da bode razstavišč kazalo veselo narodno lice pričajoč, da so Slov. priredili prvo čebelarstvo razstavo. Toda kaj smo videli na svojo žalost? Oh mestni melji je plapolal nekak rudeč robec z napisom: »Čebelarstva razstava«; pri banoški graščini pa drugi moder z istim napisom; na razstavišču je bila štajerska in cesarska zastavica. Ljudje so zvedavo ugrabili, kaj utegeta tej čudni ruti pomeniti. Nekateri, bolj naivni, so bili celo tega mnenja, da so socialni demokratje odprli kupčijo v banoškem gradu. Nemci pa so se rogali: die Binde sind schon zahm geworden t. j. Slovenci so postali pravi backi. Razstavni odbor se ni upal razohesiti slovenske zastave v okoliški slovenski občini, ki ima slovenskega župana, ozirajoč se ponižno in uslužno na rahločutne živce Celjanov, ki se niti udeležili niso razstave. Tako daleč smo torej že došli, da se plaho in spoštljivo ogiblamo vsake zamere pri tistih ljudih, ki so še pred nekaterimi tedni trkali narodne znake raz suknjo našim fantom, ki so prišli k naboru v Celje. Znabiti pa se je odbor iz finančnih ozirih plašil vlade, ki mu je dala podporo? To je čisto prazen strah. Čebelarstvo je tako važna panoga narodnega gospodarstva, da jo je vlada dolžna na vso moč podpirati in njen razvoj pospeševati ne glede na narodnost. Sicer pa še ni dolgo, da je okrajni glavar celjski bodril okoliško občino, naj uraduje slovensko, češ, da ga veseli, če je Slovenec ponosen in se poslužuje svojih pravic. Morda

C. N. DOYLE.

Zgodbe napoleonskega huzarja

(D. He.)

Jahal sem torej mimo kavalarije, šaserjev, gardnih ulancev, karabinirjev, telesnih gard in nazadnje mimo svojih lastnih kujonov, ki so mi sledili željno z očmi. Onostran konjenice je stala »Stara garda«, dvajset polkov močna, sami veteranci iz mnogih bitk, mrkli in resni v svojih dolgih modrih plaščih in visokih medvedjih kučmah. Sleherni je imel v telečnjaku svojo belomodro paradno uniformo, da to obleče drugi dan, ko bo naša vojska korakala v Bruselj. Jahaje mimo njih sem premišljeval sam pri sebi, da niso bili ti možje še nikdar poraženi, in ko sem opazoval njih utrjene obraze in njih resni, mirni nastop, sem si dejal, da tudi nikdar ne bodo. Bog nebeški, kako pa naj bi bil slutil, kaj prinese naslednjih par ur!

Na desnici »Stare garde« je stala mlada garda in šesti, Lobanski zbor; nato sem pasiral še Jacquinotove lansirje in Marbotove huzarje, ki so tvorili skrajnje levo krilo bojne črte. Vse te čete niti niso slutile zbora, ki jim je prihajal naproti po goščavi; vsa njih pozornost se je obračala na boji, ki je divjal na levici. Preko sto kanonov je grmel na vsaki strani, in bojni trušč je bil tako hud, da sem slisal kljub svojim mnogim vojnam jedva šestkrat enakega. Ozrl sem se in zagledal, kako drevita dve brigadi kirasirjev, angleška in francoska, po bregu navzdol; gole sablje so se lesketale kakor bliskavica. Oh, kako me je prišlo, da bi obrnil Violetto in povedel svoje huzarje v

najgostejši metež! Kakšna slika! Etienne Gérard obrača bitki hrbet in pusti, da se odigrava prekrasen konjeniški boj — za njim! Toda dolžnost je dolžnost, in tako sem jahal mimo Marbotovih prednjih straž proti gozdu, puštvši vas Frichermont na levi. Pred mano je ležal velik gozd, takozvani »Pariški les«, tvorilo ga je večina hrastov, in steza je imel malo. Ko sem dospel vanj, sem ustavil konja in prislunil; toda iz temne goščave ni bilo slišati niti petja trobent, niti skripanja koles, niti udarjanje kopit, da bi oznanjalo bližanje velike kolone, ki sem jo videl prihajati z lastnimi očmi. Za mano je divjala bitka, pred mano pa je caroval pokoj kakor v grobu. Gosto listje drevesnih vej je zapiralo solnčnim žarkom pot, in vlažna trata je izpuhtevala močno, zatohlo vonjavo. Več milij sem galopiral po stezi, ki bi se bil spustil nanjo pač malo, kateri jezdec: tla so preprežale debele korenine, a zgoraj so veje zapirale pot. Zdajci pa zagledam vendar že enkrat prvo sled Grouchyjeve avantgarde: med drevesi so se pokazali v dalji razkropljeni oddelki huzarjev. Še dalje spredaj sem slisal bobnanje in tiho mrmanje, kakor ga širi okrog sebe vojska na pohodu. Vsak trenutek sem utegnil srečati štab in javiti Grouchyju cesarjevo naročilo, zakaj vedel sem, da je francoski maršal ob takšni priliki gotovo pri sprednjem voju.

Zdajci pa se zjasi pred mano; zapazil sem v svojo radost, da se bližam robu gozda in dospem kmalu na prosto, kjer bom videl armado in kjer najdem maršala. Tam na koncu steze stoji majhna gozdna krčma, ki krene vanjo tuintam kak drvar ali voznik na kozarec vina.

Ustavil sem konja, da si ogledam okolico. Par milj pred mano je ležal veliki St. Lambertski gozd, iz katerega je videl cesar prihajati čete. Jasno mi je bilo brez dolgega ugibanja, zakaj potrebuje toliko časa od enega gozda do drugega; globoka Lasneška soteska je bila vmes, ki jo je trebalo prekoračiti. Saj sem videl razločno, kako se plazi cela vojna kača jezdecov, pehote in artiljerije po enem bregu navzdol in roji po drugem kvišku, dočim se je razkrapljal sprednji voj že okrog mene. Baterija artiljerije na konjih je prihajala po cesti, in ravno sem se hotel zapoditi proti njej ter vprašati oficirja, kje bi dobil maršala, ko zapazim naenkrat, da kanonirji, dasi v modrih uniformah, ne nosijo dolmana z rdečimi našitki, kakršnega je imela naša jezdná artiljerija. Ves osupel se opazujem te čudne vojake na desni in na levi, kar me prime tuja roka za koleno. Bil je krčmar, ki je skočil iz svoje krčme.

»Vsega mogočnega Bog!« je vzkliknil, »kaj pa delate tu? Kaj nameravate? Ali ste brez uma?«

»Tukaj ste sredi pruske armade. Obrnite se! Naglo in bežite!«

»Ni mogoče; to je vendar Grouchyjev zbor.«

»Odkod veste to?«

»Cesar je rekel.«

»Potem se cesar kruto moti! Povem vam, da je pravkar zapustila mojo krčmo patrulja šleskih huzarjev. Ali jih niste videli v gozdu?«

»Huzarje sem videl.«

»Sovražni so.«

»Kje je Grouchy?«

»On je zadaj; prehiteli so ga.«

»Kako naj jaham nazaj, če je tako? Samo

ako grem naprej, ga morem srečati. Izvršiti moram svoje povelje in ga iztekniti, naj tiči kjerkoli.«

Možak je preudarjal par trenutkov. »Naglo, naglo!« vzklikne nato in prime mojega konja za uzdo. »Storite, kar vam pravim, na morda še pridete skoz. Doslej vse niso zapazili. Pojdite z mano, da vas skrijem, dokler ne odidejo mimo.«

Za njegovo hišo je bil nizek hlev; vanj je odvedel Violetto. Nato me je napol zvlekel v kuhinjo svoje krčme. Bila je gol prostor s kamenitim tlakom. Košata, rdečelčna ženska je pekla na ognjišču rebra.

»Kaj pa je to?« je vprašala in naju pomečila druga za drugim z neprijaznim pogledom. »Kakšnega dedca mi pa vlačiš s seboj?«

»Francoski oficir je, Marija. Ne smeva pustiti, da bi ga ujeli Prusi.«

»Zakaj ne?«

»Zakaj ne? Grom in strela! Ali nisi bil jaz sam Napoleonov vojak? Ali si nisi enkrat služil pri gardnih veličnih častne mušketi? Ali naj ujamejo tovariša pred mojimi očmi, ne da ganem prst? Ne, rešiti ga morava, Marija.«

Toda žena me je gledala še zmerom jako neprijazno.

»Peter«, je dejala, »ti ne boš miroval, dokler nama ne zapale strehe nad glavo. Ali ne razumeš, butec, da si se boril za Napoleona samo zato, ker je gospodaril Belgiji? Zdaj ji ne gospodari več; Prusi so naši zavezniki, to pa je naš sovražnik. Pusti ga, naj se zgodi z njim, kar se hoče!«

(Dalje.)

pa bo odslej naše geslo: če se zaničujemo sami spoštovali nas bodo tuji. Razstavljeno je bil tudi tako imenovani (sredobežni) stroj. Gledajoč ta stroj se mi je vsiljevala misel: kakor ta stroj meče iz satovja čisti med, tako bi se iz Celja širilo nele čebelarstvo po naši domovini, temveč tudi zavednost; vendar najbolj cveče čebelarstvo ne bode rešilo našega bitka in žitka in nas otelo potujčevanja, temveč edina narodna zavednost in to buditi je treba ob vsaki najmanjši priliki, posebno okrog naših mest. Kak žalosten prizor smo imeli te dni, ko so kupoma hiteli slovenski otroci v nemške šole! Otroci pa, ki prestopijo prag nemške šole, so iz večine izgubljeni za naš narod.

»Most«. Na Monakovski razstavi so posetniki videli tudi poseben oddelek pod naslovom »Most« (Brücke). Most ima namen združevati vse one pojave, iznajdbe, nazore, pridobitve, dela itd., vse kar tvori prehod sedanega človeštva v bodočo družbo. »Most« pomeni torej novo organizacijo na poti napredka, po svojem imenu hoče biti »Most« nekaj prehoda iz sedanjosti v bodočnost. »Most« je mednarodna zveza vseh na polju kulture delujočih ljudi. — »Most« dopisuje v internacionalnem jeziku »Ido«. Gotovo tudi za nas zanimiv pojav.

Velike povodnji v Bukovini. V sled nepretrganega deževja je reka Sučava silno narasla in na mnogih krajih prestopila bregove. Vas Jekani je popolnoma pod vodo. Kolodvor v Brodini je skoro popolnoma razdejan.

Napad na blaginjaka. Iz Varšave poročajo: Blaginjak rusko-italijanske trgovske akcijske družbe I. Rakovski se je peljal v vozu na mesto, kjer je izvrševala firma svoja dela. Pri sebi je imel 30.000 rubljev. Naenkrat so obstopili voz štirje banditi, prišli so konja za udo in so planili na Rakovskega. Ta se je začel braniti. Na pomoč mu je prišel neki Vitkovski, katerega so pa banditi ustrelili. Na strel je bila alarmirana policija, ki je hotela lopove prijeti; toda ti so se zabarikadirali v neki hiši in so neprenehoma streljali na stražnike. Slednji se je tem posrečilo zgrabiti enega izmed banditov, ostali trije so zbežali. Med obojestranskim bojem so bili štirje pasanti in en stražnik težko ranjeni.

Marquis de Gubatta. V Münstru je sedel na zatožni klopi človek, ki se je izdajal za markija. Izvlekel je v restavraciji, kjer se je jako obnavno obnašal, od tam službujočim ljudem velike vsote denarja. Bil je pravi tičec in znal je dobro vporabiti nevednost ljudi. V Parizu se je izdajal za »vnuka avstrijskega cesarja«. Sodišče ni bilo prav nič zadovoljno s tem imenitnim markijem in ga je »zamehurilo«. Marki de Gubatta klepi sedaj ričet namesto izbranih »cesarskih« jedil.

Kako nastajajo mode. Slavna plesalka Taglionova se je pojavila nekega dne, ko ji ni bilo treba nastopiti na prizorišču, v svoji loži v klobuku čudne forme. Drugega dne zjutraj je prihitela k nji njena modistinja in je začela tarnati, da je plesalka imela tak čuden klobuk, ki si ga je vzela iz škatle, kakršen je ravno bil. »Kako?« se je nasmehnila Taglionova, jaz sem mislila, da je to najnovejša moda! In čeprav ni bila to najnovejša moda, vendar so začele dame kakor na komando nositi forme, kakršno je imela Taglionova. Lahko bi sedaj vprašali, kako so nastali današnji majhni klobuki. Morda bi se nam odgovorilo, da so se po pomoči izdelali v tovarnah le majhne škatle in zato se morajo izdelovati tudi majhni klobuki.

Konfiscirane žene. Na Bengalskem je navada, da mož, ki ne more plačati svojih dolgov, da v zastavo svojo ženo. Zastava, ki na novem slomu vedno — vestno spolnjuje svoje dolžnosti je vedno hitro izplačana. Ako bi hita način eksekucije v navadi tudi pri nas, bi nastalo vprašanje, koliko žen pride tako v nove domove in koliko žen zastavijo soprogi samo zato, da ne bi bile žene hitro izplačane.

Malda potepuška. V neki restavraciji na Dunaju se je zdela nekega večera zelo sumljiva kakih 16 let stara deklica, ki je naročila večerjo in je sedela cele ure pri eni steklenici piva. Slednjič je priznala gostilničarki, da je imela zgovorjen rendezvous z gospodom, ki pa ni prišel. Toda deklici se ni verjelo in dala so jo aretirati. Policija je dognala, da se piše deklica Terezija E., da je odšla od doma in da se že dalje časa potepa po mestu. Njena mati, zelo poštena kmetica, je na policiji izpovedala, da je deklica zelo lahkomiselna. Dekleta so obsodili vsled vlačuganja in nenravnega življenja na teden strogega zaporu. Ko je kazen odslužila, bi morala iti v prisilno delavnico; dekle pa se je izrazilo, da bi rado ostalo še naprej v zaporu. Ko ji je sodnik pojasnil, da to ne gre, je začela silno jokati in se je vedla, kakor bi bila močno obupana. Kako žalostna slika z velikomestnega življenja.

Tutteschov komet bomo videli 1. 1913. Vrača se vedno po 37. letih.

Živina. 35letni mašinist Ferdinand Vrana na Dunaju v XIII. okraju, v ulici Gratian Marko, se je pregrešil nad svojo 13 in pol letno hčerko. Živino so dali v zapor.

Duhovniki proti nunam. V Torre del Greco v Rimu je poskušalo ljudstvo, od duhovnikov nahujskano udreti v tamošnji samostan in izgnati iz njega vse nune. To so napravili duhovniki, ki so se bali konkurence nun. Ko so prišli zandarmi, so bila samostanska vrata že razbita in le po dolgem trudu so orožniki odgnali razsrdene ljudi. Njih vodjo so zapirali.

Junaški čin. Iz Londona se poroča: V neki tobakarni v Hamburški ulici je ponoči začelo goreti. Velika množica ljudi je obklopile hišo; mislilo se je, da so vsi hišni prebivalci na varnem. Tu je naenkrat zaklicala mlada deklica: Moj oče in mati sta še v hiši. Neki sosed je pohitel v drugo nadstropje. Tam je našel ženo, ki je ležala na tleh brez zavesti. Spravil jo je na ramo in je hitel po stopnicah dol. Tu je pristopil k njemu skozi dim star mož in je zaklical: »Reši me!« Junaški sosed je pomignil starcu,

naj se opira na njegov hrbet. Ko je prišel dol, je videl, da je zgubil moža. Da je nezavestno ženo okolo stoječim, šel je še enkrat v hišo, ki je bila vsa v plamenu in je prinesel moža dol na varen kraj. Res junaško delo!

Samomor dragonca. V Welsu se je ustrelil dragonec Oto Klein s službeno puško. Vzrok samomora je bil strah pred kaznijo.

Igralka obstrelila igralca. Iz Frankobroda ob Meni: Včeraj se je pripetila v Intimnem gledališču nesreča. Med francosko burko »V Grizetenem okraju« je obstrelila vsled neprevidnosti gospa Marion Christoph, ki je igrala glavno žensko ulogo, svojega partnerja Hugona Hella. Revolver je bil namreč nabasan. K sreči ga ni zadela kroglica na nevarno mesto in bo Hugo Hell, kakor se meni, v doglednem času zopet zdrav.

Velika avtomobilska nesreča. Pri stokilometerski dirki blizu Moskve na Ruskem se je ponesrečil predvčerajšnji mladi, večkratni milijonar Ronšin, nečak ravnatelja ruske državne banke. Vkljub slabi cesti ni spremenil tempa in je izgubil vladno nad avtomobilom in je zavozil na ograjo nekega mostu. Ronšina so našli mrtvega z zlomljenimi rebri. Njegov šofer je težko ranjen.

Truplo na železničnem tiru. V Pragi so našli na tiru bivše češke severne železnice pri žičkovskem predoru strašno razmesarjeno truplo moža, katerega je gotovo zgrabil vlak, ki je šel v Prago. Truplo je bilo na kose raztrgano in posamezni deli telesa so ležali razmetani po tiru. V žepu suknje nesrečnega moža so našli delavsko konjico, po kateri se je spoznalo, da je bil pokojnik 24letni tovarniški delavec Karol Korynta iz Třebova pri Smihovu. V resnici grozna smrt.

Ljubljana.

PORAŽENI IZDAJALCI!

Napredna Ljubljana je dala odgovor na vse klerikalne lumparije, ki so jih v zadnjem času prizadejali slovenskemu narodu. Poraz klerikalcev od strani slovenskih narodnjakov je bil tako občuten, da bodo klerikalci morali še dolgo čakati, predno bodo slovenska javnost pozabila na njih narodno izdajstvo, ki so ga v zadnjih štirih letih izvrševali nad slovenskim narodom.

Izid volitev nam je dokaz, da klerikalizem še ni zamoril narodne ideje, ker volitev se je vršila pod utisom narodnih izdajstev klerikalne stranke.

Slovenska narodna in napredna ideja je zmaga! Klerikalna stranka, ki ima za enkrat še večino v deželnem zboru, je prejela plačilo za norčevanje iz ljubljanskih volitev, ki jim je z nasiljem razveljavila pravilno izvoljena poslance in krivično vrnila nove volilce.

Ljubljanski volilci so pokazali, da hočejo sami čuvati avtonomne pravice svojega mesta, ki jih klerikalna večina v deželnem zboru tepta v prah. Odgovor volitev na klerikalna nasilja je bil tako krepak, da ga bo čutil tudi bivši klerikalni deželni glavar pl. Šuklje, ki je dal izrabiti svoje dostojanstvo dež. glavarja klerikalni stranki, da ga je kot vlačugo zlorabljala.

Dan obračuna je prišel in z njim tudi zmaga narodne ideje nad klerikalizmom!

Napredna in narodna ideja je zmaga nad tremi strankami, ki so nasprotno odločni slovenski narodni politiki in je zmaga nad dvema strankami, ki sta zagrizeni nasprotnici vsega, kar je še narodno.

Vsi izdajalci, ki so izdali tekom zadnjih štirih let slovenski narod, ki so sramotili najsvetlejša narodna čuvstva, ki so napovedali boj vsemu kar je odločno narodno in ne še razjedeno od klerikalizma, so včeraj lahko spoznali, da je ogromna večina Ljubljane še odločno narodna in obsoja vsa izdajstva, ki so bila zagrešena v zadnjih letih nad slovenskim narodom.

Tisoč glasov manjšine ima klerikalna stranka. To se pravi, da klerikalni stranki ne pomaga vse klečeplazenje in izdajanje slovenskih pravic pri vladi, da ji ne pomaga nikaka zveza z Nemci več.

Klerikalna stranka je bila poražena, ker je nenarodna!

Dvoje taborov volilcev si je stalo v Ljubljani nasproti. Na eni strani odločno slovenski narodni volilci, na drugi strani volilci, ki so zagrizeni nasprotniki slovenske narodnosti ali ki jim je slovenska narodnost postranska stvar.

In rezultat volitev izkazuje, da je ogromna večina Ljubljane proti nenarodnim strankam.

Vse stranke so od zadnjih volitev nazadovale, razen stranke, ki je še pripravljena gojiti narodno politiko.

Klerikalni strahovladi se pa bliža konec, narodnim izdajcem je usojen pogin!

— Klerikalcem prihaja slabo ker so bili tako vehementno tepeni pri nadomestni deželnozborni volitvi. Klerikalni organ »Slovenec« je pa stisnil sedaj rep med noge, kakor oni pes, katerega sliko je »Dan« prinesel ob priliki zleta Sokolov na Bled. »Slovenec« je postal pohleven in ponižen, kakor sicer ni njegova navada. Kdo bi pa tudi ne bil ponižen, ki je v klerikalni koži, ko je klerikalna stranka ostala v sramotni manjšini za 1000 glasov za naprednimi in narodnimi volilci.

— Kmečki volilci so osramotili klerikalno stranko. Klerikalna stranka je računala z nevednostjo kmečkih volilcev iz ljubljanske okolice, da bodo šli za klerikalni polomljeni »Ljudski oder« in za Šukljetovo bratstvo v boj. Od 600 volilcev je klerikalna stranka upala, da bo dobila vsaj 500 glasov. Kmetje so pa poplačali narodne izdajce in so klerikalci dobili od teh volilcev komaj 100 glasov. Klerikalci so mislili, da bodo z okoličanskimi volilci pridobili polovično zmago in spravili kandidate narodnih volilcev v ožjo volitev, so pa s pomočjo njih doživeli še večji poraz.

— Dve kronci in golaž, na še peljal se je zastoj, tako so agitirali klerikalci pri zadnjih volitvah. Po uro daleč v okolico so se peljali, da so ja spravili do zadnjega svojega moža na

volilšče in vendar so bili tako sramotno poraženi. Število njih glasov je od zadnjih volitev zelo padlo. Na nekatere volilce so s silo pritiskali, da so morali klerikalno voliti, ker so službeno od njih odvisni. V protest proti klerikalni stranki jih je pa mnogo klerikalcev, ki se niso dali terorizirati, oddalo prazne glasovnice, zato pravi včerajšnji »Slovenec« in jamar: »Presenetljivo pa je število praznih glasovnic.«

— Ekslemenatar zopet piše znano »Ciril-metodarijo«. Včerajšnji »Slovenec« prinaša zopet ostuden članek zoper Ciril Metodovo Družbo. Že včeraj je »Dan« razkril nov atentat, ki ga pripravljajo klerikalci na našo narodno šolsko družbo. Klerikalci agitirajo proti »Družbi« s tem, češ, da je napredna. Družba sv. Cirila in Metoda je odločno narodna in šolska družba, klerikalci so se pa iz nje vrgli sami, ker so že neštokrat izkazali, da so protinarodni brezdomovinci. Družba je toliko napredna, da žrtvujejo zanjo denar samo naprednjaki, klerikalci pa ne dajo zanjo niti facka. Saj se vidi kako so delali klerikalci za družbino šolstvo, saj pri »Slovenski Straži« še niso ustanovili nobene narodne šole in se niti ne ve, kam gre denar.

— Slovenci, ki vas še ni volja narodno poginiti odgovorite najbolje na podel napad včerajšnjega »Slovenca« na Ciril Metodovo Družbo, da zahtevate povsod, da se ta tunja odpravi in se porabi raje isti denar za Ciril Metodovo Družbo. Naše narodno časopisje je tako razvito, da vam ni treba podpirati klerikalnega časopisja. Kjer dobite klerikalno časopisje, poskrbite, da se isto nadomesti z narodnim. Klerikalno časopisje zastruplja ljudstvo v narodnem oziru in ga zahlapčuje, zato proč s takim časopisjem iz narodnih družin. Za isti denar se dobi »Dan«, ki je najodločnejši slovenski list.

— Občinski svet ljubljanski ima jutri v petek ob šestih popoldne v mestni dvorani izredno sejo. Dnevni red: 1. Naznanila predsedstva. 2. Odobrenje zapisnika zadnje seje. 3. Nadomestna volitev po enega člana: a) personalno-pravnega odseka, b) šolskega odseka, c) obrtnega odseka in d) naborne komisije. 4. Stavbnegega odseka poročili: a) o ponudbah za zgradbo kanalov zbiralnikov ter oddaji del za to zgradbo, b) o ponudbah za dobavo kameninastih izdelkov ter drenažnih cevij za zgradbo kanalov zbiralnikov.

— Vpisovanje na obrtnonadaljevalnih šolah v Ljubljani bo danes, jutri in v soboto od šestih do sedmih zvečer in v nedeljo od devetih do enajstih dopoldne. Sprejemali se bodo: 1. v strokovno nadaljevalno šolo za mehansko-tehniške obrti na I. mestni šoli (na Ledini): strojni ključarji, kovači, kolarji, mehaniki, modelizirarji, puškarni, sodarji, tehničarji, urarji, vlivarji, glasilarji, ščetarji, pilarji, kotlarji, kovinski strugarji, vrtopedisti. — 2. v strokovno nadaljevalno šolo za stavbne obrti na II. mestni šoli (na Grabnu): stavbni mizarji, kroveci, steklarji, zidarji, pečarji, kleparji, kamnoseki, tesarji, stavbni ključavničarji, vodovodni inštalaterji. — 3. v moški oddelek strokovne nadaljevalne šole za umetne in oblačilne obrti na IV. mestni šoli (na Prulah): kiparji, pleskarji, loščarji in črkoslikarji, bronovinarji, knjigovezi, tiskarji, umetni strugarji, slikarji na steklo in porcelan, zlatarji in srebrarji, graverji, rezbarji, košarji, narejevalci galanterijske usnjevine, litografi, mizarji za pohištvo, fotografi, črkostavci, sobni slikarji, lončevinarji, pozlatarji, nakitni kovači, klobučarji, krznarji, pozamentniki, jermenarji, sedlarji, krojači, čevljarji, vrvarji, tapetarji, tkalci, nogavičarji, rokavičarji. — 4. v ženski oddelek strokovne nadaljevalne šole za umetne in oblačilne obrti na mestni nemški deški šoli (na Vrtači): vajenke oblačilnih obrti. — 5. v splošno obrtno nadaljevalno šolo na III. mestni šoli (na Vrtači): peki, mesarji, prekajalci, krčmarji, medičarji, mlinarji, slaščičarji, pivovarji, barvarji.

— Vsem onim, ki so dali potujočim dijakom brezplačno prenočišče izreka odbor počitniške zveze v imenu vseh dijakov prisrčno zahvalo in jih prosi, da bi nam še v naprej ostali naklonjeni. Prosimo tudi, da bi vsi v kratkem odposlali pregledne pole na naslov: »Odbor počit. zveze, Ljubljana, Mestni dom, (Prosveša)«. Odbor počit. zveze slov. naprednega dištva.

— Narodna Socialna Zveza. Priprave za ustanovitev te tako potrebne organizacije so toliko došle, da se bo dne 6. oktobra t. l. vršil ustanovni občni zbor. Vršil se v Narodnem domu v Ljubljani dopoldne, na kar že sedaj opozarjamo vso slovensko delavstvo. Natančneje še poročamo.

— Odbor društva »Bratstvo« ima nocoj ob četrti na 8. v svojih društvenih prostorih jako važno sejo. Prosimo tem potom še enkrat vse, da se seje zanesljivo in točno udeležijo.

— Gospodje sinovi. To lepo ljudsko igro uprizarji sedaj v soboto društvo »Bratstvo« v Ljubljani v Narodnem domu. Začetek ob 8. uri zvečer. Uprizoritev obeta biti jako dobra, ker sodelujejo izbirne občiti.

— Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan izbornega sporeda. Ugaia posebno varietetna točka »Četa Sataras«, drama »Bosonoga plesalka« in velekomični film »Boksar iz ljubezni«. Jutri specialni večer. V soboto »Evharistični kongres na Dunaju« in »Papež Pij X. in Vatikan.« V torek »Noč ljubezni in smrti«.

Gorica.

1300 K čistega dobička izkazujejeta cvetlična dneva v Gorici, kakor poroča »Soča«. Gorški Slovenci so torej sijajno izpolnili svojo narodno dolžnost, obenem pa pokazali, da znajo ceniti pomen cvetličnih dni za narodne namene.

Dijaška kuhinja. V ta zavod je sprejetih letos čez mero predpisanih dijakov. Znano je tudi, da je »Dijaška kuhinja« podpirala v prejšnjih letih falirana »Trgovsko obrtna zadruga«; ker pa letos tega ne more storiti, se je takse dijakom zvišalo zelo, tako, da morajo plačevati nekateri le nekaj vinarjev manj kakor 15 K. Za ubožne dijake (vinarjem se zdi seveda to prenikotno) je to preveč, in mnogi so se hrani od-

povedali le zategadelj. Želimo toraj v imenu dijakov, ki morajo sicer stradati, da bi se ta pristojbina na primeren način znižala.

DRUŠTVA.

Glavni zbor narodne stranke na Štajerskem se vrši v nedeljo 6. oktobra ob 10. uri dop. v veliki dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu so: 1. poročilo o splošnem političnem položaju in o delovanju stranke; poročilo o splošnem gospodarskem položaju; o organizaciji stranke in o časopisju; 2. volitev v izvrševalni in glavni odbor narodne stranke; 3. poročilo o deželnem zboru; 4. razni predlogi. Opozarjamo somišljenike po celi deželi, da je častna dolžnost se strankinega zbora udeležiti. — Na narodno-obrambno razstavo, ki bo 6. okt. v Celju, opozarja mo vse udeležence glavnega zbora narodne stranke. Vsakdo, ki se zanima za smoteno narodno-obrambno delo, si bo razstavo ogledal.

— **Narodni tabor.** Tako lahko že danes z mirno vestjo imenujemo veliko narodno slavnost, ki se vrši dne 6. oktobra neposredno po glavnem zboru narodne stranke v Celju. Opozarjamo, da to ni nikakršna špijalska celjska, ampak splošna spodnještajerska narodna prireditve. Cela slavnost bo obsegala številno zanimivih točk. Tu omenjamo v prvi vrsti koncertne godbene in pevske točke, ki jih bodo proizvajale tri godbe (vojaška iz Zagreba, dalje združeni žalski in celjski orkester ter tamburaški zbor »Slov. del. podp. društva v Celju« na eni in dva pevska zbora ter razni solisti kakor gg. Branko Zemljčič, Trošt itd. na drugi strani). Dalje bo šaljiva enodejanka ter več drugih komičnih prizorov. Srečolov z mnogobrojnimi bogatimi dobitki bo brez dvoma sam privabil veliko število gostov. Saj bo samo glavni dobiček reprezentiral veliko vrednost. Bogata vinska trgatve bo istotako nudila mnogo zabave in užitka. In kar se bo nudilo v planinski koči ter raznih drugih šotorih, o tem danes niti ne govorimo. Skrivnost večera bo pa vinska poskušnja ali tekma, ki bo nudila dovolj prilike za prijatelje vin, da poskušajo vina iz cele Spodnje Štajerske. Na večer se bo par razvil v veliki dvorani ples s tako množino plesalk in plesalcev, kakor še tega v Celju nismo videli. Narodnjaki, kdor zamudi to priliko mu bo žal. — **Narodnjake** po celem Spodnjem Štajerskem opozarjamo in prosimo, naj se po svojih najboljših močeh odzovejo pozivom, ki jih bodo dobili te dni od pripravljalnega odbora za veliko narodno slavnost v Celju glede prispevkov za srečolov, vinsko tekmo in slavnost sploh. 6. oktobra bo narodni praznik spodnještajerskih narodnjakov.

— **Slavčeve plesne vaje** se prične dne 6. oktobra t. l. ter bodo zopet, kakor lansko leto v velik dvorani »Nar. doma«. One cenjene gospe, ki se nameravajo na novo udeleževati plesnih vaj, naj blagovolijo naznaniti svojo udeležbo odboru »Slavca«, da bode mogoče pravočasno vposlati vabila. Gospodje imajo vstop prost brez izkaza vabila. Začetek letošnjih plesnih vaj bode spojen z zelo prijetnim zabavnim sporedom, o katerem še pravočasno poročamo.

— **Koncert slov. pevskega društva »Ljubljanski Zvon«**, dne 5. oktobra v Mestnem domu ima na vzporedu skladbe Emila Adamiča, Vasilija Mirka, Josipa Pavčiča, dr. Benj. Ipavca, dr. Jos. Ipavca, Stanka Premrla in drugih. Izvajali se bodo moški, mešani zbori a capella, osmerospelji, ženski zbor in samospelvi s klavirjem. Vstopnice in besedilo se bo prodajalo od nedelje, dne 29. t. m. dalje v trafikah gđ. Jerice Dolenčeve. (Prešernova ulica.) Naj občinstvo uvažuje delavnost in trud pevcev in pevč »Ljubljanskega Zvona« ter naj prihihi na koncert v kar največjem številu! Žal ne bo nikomur!

Slavno uredništvo!

Obljubil sem, da se bom večkrat oglašil v »Dnevu« in danes Vam pišem to pismo. Predvčerajšnjem, v torek se je zgodilo toliko zanimivih stvari, da so me kar prsti zasrbeli in da sem sedel za mizo in Vam napisal to pismo.

V torek zjutraj sem jo mahnil proti Posavju, da se umaknem slavni ljubljanski megli, ki tako blagodejno vpliva na pljuča. Počasi sem korakal s svojo marelo, katero nosim s seboj, če je dež ali pa sonce, in sem premišljeval, sam ne vem že, kaj. Kosti, ki sem jih prinesel polomljene z evharističnega kongresa na Dunaju, so se mi »pocafale«, tako da stopam čisto lahkotno, če prav imam že pet križev na hrbtu. Sam ne vem kaj, ampak tako nekako čudno je dišalo po zraku v torek zjutraj, da se mi je zdelo: Velike stvari se morajo danes goditi v Ljubljani in njeni okolici. V tem mnenju so me potrdili množestveni vozovi, ki so neprenehoma drdrali mimo mene od Ljubljane in proti Ljubljani. Res, zdelo se mi je in vse je kazalo tako, da se godijo danes imenitne reči.

Ko sem jo tako mahal počasi od topničarske vojašnice sem naenkrat zagledal velifikansko čudo. Ne daleč od ceste je delal na njivi majhen, čokat kmet. Tu je pridrdrala lepa kočija in se je mahoma vstavila na cesti. Odprla so se vrata in iz nje sta stopila dva lepo opraviljena gospoda. Kakor bi jih z bičem podil sta stekla h kmetu na njivi, eden izmed gospodov ga je prijel za desno ramo, drugi za levo in sta ga cefrala na cesto. Revez je bil ves prestrašen, ker ni vedel kaj to pomeni in tudi meni se je zdelo zelo čudno to postopanje in radoveden sem bil, kaj se bo zgodilo nadalje. Ko sta prišla gospoda s kmetom na cesto do svoje kočije, sta onega treščila vanjo kakoršen je bil: z umazanimi škornji in z motiko v rokah. Vrata kočije so se zaprla, izvošček na kozlu je neusmiljeno švignil z bičem po konju in drvil se proti Ljubljani, kakor bi jim za petami gorelo. »Oho«, sem si mislil, »to je pa nekaj tako čudovitega, da moram zvedeti, kaj se bo z ubogim kmetom zgodilo. Sreča mi je bila mila. Zagledal sem prazno kočijo, ki je drdrala od Ječice sem. «Hol, hol!» sem zaklical izvoščeku in sem mahal z marelo po zraku. »Brž me peljite za onole kočijo! Morava

jo dohiteti. Mož na kozlu je pokimal in že sva drčala za kočijo, v kateri sta sedela onadva gospoda, ki sta pobasala v njo kmeta z njive. To smo se podili proti Ljubljani.

V Ljubljani se je kočija s kmetom vstavila pred visoko hišo. »Le počakajte, ne boste ušli Kerjavlj, ne!« sem dejal in sem pomigal svojemu izvoščku. Tudi jaz sem izstopil pred ono visoko hišo. »Kaj vraga je to?« sem povpraševal samega sebe, »ali je sodnja to ka-li?« Ozrl sem se kvišku, pa ker sem malo brljav, sem videl le malo napis, ki se je šopiril na hiši. »Kofe Kanon« ali tako nekako se je glasil napis. Vso svojo pozornost sem sedaj obrnil na kočijo s kmetom. Odprla so se kočijna vrata in iz voza sta stopila najprej onadva lepo napravljena gospoda. Nato sta se obrnila in izvlekla iz kočije kmeta. Ubogi kmet se še oddahnil ni mogel: gospoda sta ga rinila proti vходу kavarne in sta ga pahnili vanjo. Kakor bi vstrelil, sem jim bil za petami. V kavarni sem sedel za svojo mizo, ki je bila v bližini mize, kamor sta gospoda posadila kmeta in sem naročil skodelico kave. V napetem pričakovanju sem premišljal, kaj se bo neki sedaj s kmetom zgodilo.

Naenkrat slišim enega izmed gospodov, kako je zaklical z ostrim glasom: »Alo! le brž en volilni golaš sem!« Natakari je rekel: »sofort« in je drvil v kuhinjo odkoder je prinesel naročeni golaš.

»Ja, kaj pa bo s tem?« je vprašal kmet gospoda. »Čemu pa je to?«

»Vidite, oče, to je volilni golaš, to bomo že mi plačali. Kar jejte! Potem boste pa z nami volili, kajne, oče?«

»O, kar bom sam pojedel bom že sam plačal. Vam ni treba plačevati zame. Pa da bi volil z vami pravite? Koga pa naj volim?« je pokimal kmet.

»Vidite, oče, tu imamo papir na katerem je že napisano, katere može boste volili. Se piše vam ne bo treba, oče«, je podučeval eden izmed gospodov našega kmeta.

»No, pokažite tisti papir, da bom videl kaj in kako!«

Gospod mu je dal papir na katerem sta bili napisani imeni Ivana Kregarja in dr. Lovra Pogachnika. Kmet je gledal nekaj časa papir.

»O, takih ljudi pa že ne bom volil, ki se za pogačo krega!« Golaš bom že sam plačal, vam ga ni treba, gospoda. Toliko denarja že še imam!« je rekel slednjič, poklical je natakarija in mu je plačal račun za golaš. Nato je oba gospoda lepo pozdravil in je odšel. Gospoda sta se prišla za nos, ki jima je vsled kmetovega govora strašansko zrastle. Tudi jaz sem plačal in sem odšel iz kavarne.

»Kdo bi si mislil, sem rekel sam pri sebi,« volitve so danes, volitve! Zato se mi je zjutraj zdelo, da se godijo danes imenitne stvari.

Ko sem jo mahal po franciškanskem mostu, sem srečal Boltatuga Pepeta.

»No, Pepe, katerega boš pa volil? Saj veš menda, da so danes volitve?«

»E, veš kaj Kerjavlj, jaz bom volil osla s Svetega Jošta.«

»Kaj? Oslo s Svetega Jošta. No ja, saj je prav, če voliš svojega sorodnika. Saj je prav!«

To so bile one čudne stvari, ki so se godile v tork zjutraj in zato sem vam o tem sporočil. Ko se bo zopet kaj imenitnega zgodilo, vam bom že še kaj pisal. Za sedaj pa ostajam

Vaš

Kerjavlj.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

DELEGACIJE.

Dunaj, 25. septembra. Danes je imel skupni vojni minister baron Aufferberg v vojnem odseku ogrske delegacije svoj ekspezo. Aufferberg zahteva pri normalnih potrebah za armado 18.2 milijona kron, za vojno mornarico 3.5 milijonov kron več, za nove topove štiri milijone kron. Ekspeze so delegati vzeli na znanje. — V vojnem odseku avstrijske delegacije je poročal admiral grof Montecucoli, ki je podal natančne podatke o avstrijskih drednotih.

KNEZ THUN IN ČESKE MANJŠINSKE SOLE.

Praga, 25. septembra. Češki cesarski namestnik knez Thun je izdal odredbo, po kateri je ima na račun občine Lutomeřice nastaviti tam dva češka učitelja in preskrbeti obenem, da se češka šola v najkrajšem času razširi. Ta odredba je izvala med Nemci velikansko ogorčenje. Župan mesta Lutomeřice je sklical za soboto velik nemški protestni shod proti tej odredbi.

OPOZICIJA IN BOLEZEN POSLANCA JUSTHA.

Budimpešta, 25. septembra. Opozicijski poslanci so sklenili, da v soboto obiščejo bolnega poslanca Justha na njegovem posestvu v Tornayji.

BALKAN.

Sofija, 25. septembra. Bolgarske čete se v velikem številu zbirajo okoli Šumena.

Solun, 25. septembra. Iz Skadra prihajajo poročila, da je tamkaj situacija silno opasna. Oblasti so proglasile nad mestom obsedno stanje.

RAZNO.

* **Parfium izdaja karakter žene.** V nazoru, da parfium lahko pove o ženski, kak karakter ima, je skoro toliko resničnega, kolikor pove odprta knjiga o ženski, kakšna je. Ker pa je raba parfuma po našem ženskem svetu posebno razširjena, imajo možje v tem novem nazoru tudi novo merilo za ženske lastnosti. Parfium jockeyklub, pravi izborni poznavatelj parfumov in žensk, govori o ljubeznjivi, veseli ženski naravi, o ženski, ki je zelo spo-

sobna postati dobra družica moža. Rože ljubijo dame velikega sveta in robec, navonjen z rožnatim parfumom govori o tem, da zna njegova lastnica nakupiti z mirnim obrazom pri juvelirju najkrajše stvari in poslati račun zanje svojemu možu. O dami, ki ima rada levandulov parfium, smo lahko prepričani, da je skromne, ljubeznjive, zveste in tihe narave, spominjajoče nas na biedermaierovske čase. Nevarna je lahko možu žena, ki ljubi indijske parfume, zakaj taka žena je gotovo strastna, neukrotljiva, ki se ne ustraši niti zločina. Vijolice, to nežno esenco najskromnejše cvetlice na svetu, ljubijo ekscentrične pa tudi frivolne ženske. Umetnice dajejo prednost beli roži, v kateri čutijo dragocen lilad in eksotičen vonj. Žena, ki ima rada flirt, si kupi parfium »marzipanu« in mlada deklica si izvoli izmed vsega najrajši kolinsko vodo, ki jo osvežuje in ji nudi skromen prijeten vonj. Žena-gospodinja si vzame parfium iz poljskih cvetov, kar jo spominja na idilo življenja na kmetih. — Ženske, bodite torej oprezne pri izbiri svojih parfumov, da ne bi možje na podlagi teh izkušenj in znanosti ne sodili o njih morda ravno narobe.

Zabava.

Mala Ana se je na trgu zgubila svojemu očetu in vprašala je vsakega, katerega je srečala: »Ali niste videli gospoda brez majhne deklice?«

Učitelj vpraša v šoli: »Kaj nosimo na nogah?«

Učenec: »Možje nosijo škornje, žene pa čizme.«

Učitelj dalje: »Kaj imamo v škornjah in v čizmah?«

Učenec korajžno: »Žene nosijo nogavice štumfe; možje pa ali golo nogo, ali pa cunjce.«

Opek se je, Znan fanatik mravnosti vidi v izložbenem oknu knjigarne knjigo z bombastičnim naslovom: Senzacionalno! Samo za dame! »Zopet kaka grdobija!« je pomislil šel je v trgovino in zahteval knjigo.

»Toda, gospod profesor, to ni za vas.«

»Knjigo moram imeti.«

»Zagotavljam vas, gospod profesor, da knjiga ni za vas!«

»To je vseeno; jaz moram imeti knjigo, naj velja kolikor hoče.«

Po dolgem obotavljanju mu dajo knjigo — »Najnovejša kuharica.«

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Cenjene dopisnike prosimo, da pri rokopi-sih posebno imena razločno pišejo, ker tu naj-laglje nastane tiskovna pomota ki ji je iskati vzroka le v nerazločno pisanem rokopisu!!

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Mala vila pod Rožnikom št. 267 se ceno proda.

Krepkega dečka

iz poštene hiše in s primerno šolsko izobrazbo ter pridnega

trgovsk. pomočnika

sprejme večja eksportna firma na Dolenjskem. Oni, ki razumejo nekaj nemški in imajo prakso v mešani stroki, imajo prednost. Ponudbe pod »344«, poste restante, Karmel.

Vabila

Letake

Plakate

Poročne karte

Mrliške liste

Račune

Letne zaključke

Hranilniške knjižice

Cenike

Razglednice

Koledarje

i. t. d.

priporoča

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani, r. z. z o. z.

Ozirajte se na tvrdke,
ki oglašajo v „Dnevu“.

Zadnji čas je, kdor hoče še dobiti „Dan“ z romanom „V senci jezuita“ brezplačno za nazaj, da se takoj na „Dan“ naroči!

Pisma in kuverte s firmo

priporoča

Učiteljska tiskarna
v Ljubljani, r. z. z o. z.

Vinotoč

Mestni trg šte. 13

(ustanovljen leta 1856.)

priporoča svoja naravna vina liter à 88 vln., 96 vln. in K 128.

Pozor!

Pozor!

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril na

Sv. Petra cesti št. 9.

svojo prodajalno in delavnico za razna obuvala.

Skrb mi bo, da bodem vsakemu dobro postregel in ceno računil.

Za obilen obisk se priporoča

Fran Novak, čevliar

Ljubljana, Sv. Petra cesta 9.

Sprejema se tudi popravila.

T. MENCINGER, Ljubljana

Resljeva cesta 3 - Sv. Petra cesta 37 in 42 - Martinova cesta 18.

Špeceriska in delikatesna trgovina, žgalnica za kavo z električnim obratom in vročim zrakom.

Specialiteta! Žgana kava. Specialiteta!

Posebna mešanica . . . kg K 4.80

Ljubljanska mešanica . . . 4.40

Kavarnarska mešanica . . . kg K 4.—

Tržaška mešanica . . . 3.60

Na vogalu Resljeve ceste vinarna. Odprta ob delavnikih do 9. zvečer, ob praznikih dopolndne.

Vsak dan sveže: kuhana praška, graška, sirova šentdanijska gnjat in dunajske klobasice.

Ravnokar došla velika izbira oblek za šolsko mladino

za deklice in dečke. — Najnovejše obleke, površnike in raglane za gospode. Najmodernejšo in največjo izbero damske konfekcije, kakor paletote, raglane, kostume, jopice, krila in bluže po priznani najnižjih cenah priporoča

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Še nikdar niste kupili po tako nizkih cenah!

Radi velike zaloge vseh šolskih in uradniških potrebščin

kakor tudi galanterijskih predmetov prodajam po zelo nizkih cenah na drobno in debelo.

Trgovina s papirjem in galanterijskim blagom:

FR. IGLIČ, Ljubljana

Mestni trg št. 11.—13. - Mestni trg št. 11.—13.

Vse na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane šolske knjige

ima v predpisanih izdajah in veliki množini v zalogi tvrdka

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

trgovina s knjigami in muzikalijami

Ljubljana, Kongresni trg šte. 2.

Seznamki učnih knjig se oddajajo zastoni.